

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування

БЄЛІНСЬКА ТЕТЯНА ОЛЕКСАНДРІВНА

УПРАВЛІННЯ БЛАГОУСТРОЄМ ТЕРИТОРІЇ МІСТА МИКОЛАЄВА В
УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ЦЕНТРАЛЬНОГО
РАЙОНУ)

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що в даний час благоустрій – це найважливіша сфера діяльності територіальних громад міст, котрі формуються в умовах проведення реформи децентралізації. За допомогою благоустрою створюються комфортні умови для життя населення, що також сприяє й створенню умов для формування здорового, зручного життя як для окремої людини, так й для всіх жителів в місті, районі, кварталі, мікрорайоні.

Безсумнівним є той факт, що у всіх розвинених країнах світу ситуація, що складається в містах – це предмет особливої уваги зі сторони органів влади всіх рівнів, політичних партій та громадських рухів, засобів масової інформації й широких верств населення. Ситуація в містах – є своєрідним «дзеркалом», в котрому знаходить відображення рівень соціального та економічного розвитку держави, саме тому питання щодо екологічного стану в розвинених державах займають одне із провідних місць в політичному та громадському житті суспільства. При виконанні комплексу заходів передбачених реформою децентралізації нагальним є значне поліпшення екологічного стану й зовнішнього вигляду міст, створення більш комфортного мікроклімату, санітарно-гігієнічних та естетичних умов на вулицях, в житлових кварталах, більшості громадських місць (парках, бульварах, скверах тощо). В даний час назріла потреба в системному вирішенні проблеми благоустрою території міста.

Послуги із благоустрою території громади в межах децентралізації потребують пильної уваги та включають в себе сукупність програм і планів, розробку та реалізацією сукупності заходів, спрямованих на створення та розвиток естетичності й соціально-екологічної впорядкованості міського середовища. Важливими складовими частинами даного середовища є результати заходів пов'язаних з:

- полагодженням дворових фасадів будинків;
- архітектурно-планувальною організацією територій;
- реконструкцією;
- освітленням територій, будівель, споруд;
- висадкою зелених насаджень;
- розміщенням малих архітектурних форм й об'єктів міського дизайну;
- розміщенням реклами, елементів візуальної комунікації й інформації.

Внутрішньо міським зеленим насадженням притаманне велике культурно-побутове значення (повсякденно обслуговування населення): виконання істотної ролі гігієнічного відношення як засобу впливу на мікроклімат міста, району у місті, виконання ролі органічної частини архітектурного рішення міста. На сьогодні роботам щодо благоустрою території міста приділяється особлива увага. З ростом міст і підвищенням технологічного рівня промисловості все більш гострою стає проблема благоустрою міських територій. Ця проблема вимагає ретельно зважених управлінських рішень, пов'язаних з плануванням роботи підприємств, що займаються благоустроєм.

На сучасному етапі розвиток благоустрою території, неможливий без активного використання досягнень наукового та технічного прогресу, існуючого передового практичного досвіду, без систематичного підвищення кваліфікації кадрів. Актуальність дослідження також виявляється кризою розуміння змісту та сутності децентралізації, місця та ролі благоустрою в процесах становлення та розвитку територіальних громад в

сучасній Україні.

У працях вітчизняних вчених приділяється увага аналізу механізмів та технологій управління благоустроєм територіальних громад, серед яких: О. Бабаєвська, А. Бодров, Б. Васильєв та ін. Дослідження різноманітних аспектів сфери благоустрою населених пунктів як елементів та чинників суспільного добробуту здійснювали А. Кандаурова, Н. Уфимцев, Н. Шеїн тощо. Проблеми механізмів державного регулювання сфери благоустрою міст розкрито в працях таких дослідників, як М. Батора, К. Бельського, Л. Бирюкова, Л. Веліхова, Ж. Возея та ін. Моделі та методи державного регулювання сфери благоустрою широко висвітлені в роботах таких дослідників, як В. Бабаєва, О. Білянського, О. Бурака, О. Буханевича, І. Драгана, І. Запатріної тощо.

Нормативну базу роботи становлять Конституція і закони України, міжнародно-правові нормативно-правові акти, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України та відомчі нормативні акти, що регламентують питання благоустрою територій міст в Україні. Емпіричну базу дослідження становлять статистичні й аналітичні матеріали регламентації процесів благоустрою міст, котрі мають позитивний досвід.

Мета й завдання дослідження. Метою магістерської роботи є аналіз сучасного стану та розробка заходів щодо вдосконалення управління благоустроєм території муніципального утворення міста Миколаєва.

Для досягнення мети дослідження було поставлено та вирішено такі **завдання**:

- здійснити теоретичний аналіз основних понять та елементів благоустрою території;
- проаналізувати нормативно-правову базу управління благоустроєм території муніципального утворення;
- розглянути особливості управління благоустроєм територій міста;
- здійснити аналіз управління благоустроєм території міста Миколаєва;
- розробити рекомендації, спрямовані на вдосконалення управління благоустроєм території міста Миколаєва.

Об'єкт дослідження – благоустрій території міста Миколаєва, як комплекс соціально-економічних, організаційно-правових та екологічних заходів.

Предмет дослідження – управління благоустроєм території міста Миколаєва (на прикладі Центрального району).

Методи дослідження. Під час написання роботи використовувалася ціла низка загальнотеоретичних та спеціально-наукових методів, а саме: історичний метод, за допомогою котрого було здійснено аналіз основних етапів розвитку поняття щодо благоустрою населених пунктів, розглянуто особливості становлення нормативно-правової бази щодо повноважень органів влади в сфері благоустрою міст; індуктивний та дедуктивний методи надали можливість проаналізувати понятійний апарат; порівняльно-правовий надав можливість охарактеризувати особливості вітчизняного й зарубіжного законодавства в обраній сфері та наявний досвід кращих практик в сфері благоустрою; системно-структурний використано для дослідження співвідношення повноважень державних органів влади, місцевого самоврядування та органів самоорганізації населення у сфері благоустрою; комплексний метод дозволив виділити основні проблемні питання щодо сфери благоустрою міст та сформулювати пропозиції щодо вдосконалення управління благоустроєм.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в поглибленні теоретико-методологічних засад та розробці практичних рекомендацій щодо місця та ролі децентралізації, реформи державного управління та регіональної політики, реформи житлово-комунального господарства в сфері державного регулювання сфери благоустрою територій міст.

вперше:

обґрунтовано підхід щодо проектування системи впровадження новітніх технологій державного регулювання в сфері благоустрою населених пунктів, котра передбачає включення та використання таких елементів, як мета, напрями, коло суб'єктів, форм технологій, заходи, показники результативності;

класифіковано акти нормативно-правового регулювання сфери благоустрою населених пунктів в Україні та в місті Миколаєві;

проаналізовано ефективність взаємовідносин в системі «влада – виконавець – споживач» із позицій збалансованості необхідної взаємодії всіх складових у сфері благоустрою;

удосконалено:

модель формування місцевої політики щодо сфери благоустрою, в якій, крім загальноприйнятих етапів її формування, визначено необхідні етапи, котрі ґрунтуються на оцінюванні стану ситуації або чинника, якими визначається політика та враховано специфіку різноманітних підсистем сфери благоустрою міста;

основні підходи щодо організації ефективної дозвільної системи благоустрою населених пунктів, котрі передбачають, зменшення переліку необхідних документів, спрощення дозвільних процедур, посилення відповідальності громадян, органів самоорганізації населення, територіальних громад за стан та рівень благоустрою у власному населеному пункті;

модель формування системи контролю щодо сфери благоустрою, котрий передбачає не лише наявність та використання державного, регіонального, місцевого контролю, але й самоврядного та громадського, представленого відповідними суб'єктами населених пунктів;

набули подальшого розвитку:

поняття «державне регулювання сфери благоустрою», котре сформульовано на основі системного підходу та є комплексом правових, організаційних, фінансових, інформаційних механізмів впорядкування середовища проживання людей;

структуризація сфери благоустрою міст на основі функціональних підсистем, котрі є об'єктами регулювання;

класифікація основних показників ефективності програм та політики у сфері благоустрою.

Також, підписання Угоди про асоціацію з ЄС потребує не лише зближення законодавчих норм, запровадження європейських підходів щодо організації публічного управління, а й формування необхідних спільних цінностей та сприятливих умов для життєдіяльності людей, суттєве забезпечення котрих здійснюється саме за допомогою благоустрою муніципальних утворень.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості використати результати проведеного аналізу для розповсюдження серед представників територіальних громад, котрі стикаються із проблемами у сфері благоустрою внаслідок відсутності

необхідної інформації чи браку досвіду здійснення керівництвом благоустроєм. Отримані положення та висновки визначення ряду актуальних понять та практичні рекомендації можуть виявитися корисними для організацій, ОСН, ОТГ, державних органів влади, що займаються питаннями благоустрою.

Результати дослідження можуть бути використані у навчальному процесі при підготовці курсів та спецкурсів з проблем місцевого самоврядування та публічного управління в Україні, зокрема, при підготовці курсів «Ресурсний потенціал територіальних громад», «Публічне управління», «Планування розвитку територіальних громад» тощо.

Апробація результатів дослідження. Матеріали магістерської роботи стали підґрунтям для написання тез доповідей на конференцію «Могилянські читання-2019» на тему «Благоустрій територій міст: актуальні питання управління» та науково-практичної конференції «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС?» на тему «Європейський досвід благоустрою міст: можливості для України».

Структура дослідження. Специфіка теми, сформульовані мета і завдання визначили послідовність викладення матеріалу і структуру роботи. Робота загальним обсягом 109 сторінок, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У *першому розділі* «Теоретичні основи управління благоустроєм території міста» висвітлено історію поняття «благоустрій», «населенні пункти», «управління благоустроєм населених пунктів», охарактеризовано особливості сутності та змісту благоустрою населених пунктів в Україні та порівняно з існуючими практиками в зарубіжних країнах.

Підрозділ 1.1. «Теоретичні підходи щодо поняття та змісту управління благоустроєм» присвячений аналізу історичних етапів розвитку поняття «благоустрій», «благоустрій населених пунктів» та «управління благоустроєм».

Благоустрій міст охоплює певну частину питань, котрі об'єднуються поняттями «містобудування», та характеризуються, в першу чергу, рівнем інженерного обладнання, територією населених пунктів, санітарно-гігієнічними умовами їхніх повітряних басейнів, водоймі та ґрунтів. Благоустрій території міста є комплексом заходів, котрі спрямовані на формування сприятливих, здорових та культурних умов життя, трудової діяльності та дозвілля населення в межах муніципального утворення та здійснюваних державними органами влади, ОМС, фізичними й юридичними особами.

Встановлено, що більшість сучасних дослідників погоджуються з тим, що благоустрій є однією із самих актуальних на сьогодні проблем містобудування, перед котрою поставлено завдання створити сприятливе життєве середовище й забезпечити комфортні умови для життєдіяльності людини

У підрозділі 1.2. «Європейський досвід організації управління благоустроєм території міста» розкрито основні особливості створення озеленення та процесів благоустрою в зарубіжних країнах.

Аналіз сучасної зарубіжної практики благоустрою міст є відображенням тенденції формування нових, добре благоустроєних житлових масивів, покликаних зберігати та благоустроювати зелені зони відпочинку в межах міста та поза ними. Наявний досвід реалізації державних, регіональних, місцевих програм та заходів щодо наведення порядку на землі й благоустрою територій населених пунктів за останні роки. Є свідченням того, що в світі вже сформувалася чітка система організації, координації й контролю щодо виконання поставлених завдань – налагодженої роботи та співпраці державних, регіональних та місцевих органів влади щодо благоустрою міст у відповідності до існуючих сучасних потреб.

Зроблено висновок: зважаючи на сучасну практику благоустрою та озеленення в муніципальних утвореннях зарубіжних країн можемо стверджувати, про те, що вони є певним відображенням створених нових, добре озелених житлових масивів, збереження та благоустрою зелених зон відпочинку в межах міст та поза його межами. Аналіз зарубіжного досвіду створює передумови сформуванню можливих шляхів для формування власних підходів щодо благоустрою та виявити основні проблемні питання вказаної сфери. Суттєвим є необхідність не упустити час, та обрати найбільш прийнятний сценарій благоустрою із врахуванням національних особливостей та побажань містян.

У другому розділі «Сучасний стан управління благоустроєм території міста Миколаєва (на прикладі Центрального району)» визначені основні види, форми та особливості благоустрою міста.

У підрозділі 2.1. «Нормативно-правова основа управління благоустроєм території міста» визначено, що нормативно-правові акти, котрі здійснюють регулювання діяльності державних органів влади, спрямованої на забезпечення існуючих державних стандартів, норм та правил щодо сфери благоустрою населених пунктів нашої держави спрямовані на забезпечення правового порядку застосування відповідальності щодо осіб за вчинення правопорушення вказаного виду. До основних нормативно-правових актів, котрі регламентують питання дотримання та відповідальності за вчинення порушень існуючих державних стандартів, норм та правил щодо сфери благоустрою, належать ЗУ «Про благоустрій населених пунктів» та КУПАП. Особливостями задекларованих та використовуваних норм, правил та стандартів щодо сфери благоустрою населених пунктів виступають можливості та необхідність використання державними органами влади всього існуючого комплексу національних й міжнародно-правових актів.

Встановлено, що, на сьогодні, в місті наявна необхідна нормативно-правова база для здійснення дій у сфері благоустрою. Однак відкритим залишається питання дієвості та ефективності прийнятих місцевих рішень.

У підрозділі 2.2. «Аналіз управління благоустроєм міста Миколаєва (на прикладі Центрального району)» показано, що процес благоустрою території – це комплексне багатоаспектне завдання, котре включає в себе цілий ряд заходів щодо озеленення, штучного освітлення, організації руху транспорту та пішоходів, оснащення територій малими архітектурними формами, а також ті види робіт, котрі пов'язані із оздоровленням навколишнього середовища. Поліпшення санітарно-гігієнічних умов, котрі забезпечують екологічний благоустрій територій, зміст та технічну експлуатацію, ремонт та

реконструкцію системи благоустрою. Варто зазначити, що на сьогодні, розвиток зовнішнього благоустрою Центрального району міста Миколаєва залишається, на тому ж рівні, що й в більшості інших міст країни – більшість територій, парків, дворових територій потребують реконструкцій, на що коштів, котрі виділяються кожного року, завжди не вистачає.

Зроблено висновок, що найважливішою складовою іміджу будь-якого міста є не лише його санітарний стан й озеленення, але й наявність сприятливого для життя людей навколишнього середовища. За останні роки в місті високими темпами розростається інфраструктура, що призводить до порушення екологічного стану, забрудненості міста тощо. Тому основним завданням адміністрації міста та районів в місті полягає в тому, аби зберегти та збільшити кількість зелених насаджень в місті, вивести рівень благоустрою міста на нові показники. Крім того, аналіз основних показників ефективності управління благоустроєм в Центральному районі міста Миколаєва, надає можливість стверджувати про ефективне управління вказаної сфери. Рівень благоустрою району в місті свідчить про наявність позитивної динаміки. Саме такі результати забезпечують виконання запланованих програм щодо благоустрою та стають передумовою розвитку комфортної та впорядкованої території району.

У третьому розділі «Вдосконалення управління благоустроєм території міста Миколаєва» обґрунтовані основи і напрямки діяльності щодо вдосконалення благоустрою міста; визначено основні проблеми та шляхи їх вдосконалення, що впливає на ефективність державного управління сферою благоустрою в Україні.

У підрозділі 3.1. «Оцінка благоустрою території міста Миколаєва (на прикладі Центрального району)» відображено всі сильні й слабкі сторони проблеми благоустрою та озеленення території, показано ставлення жителів міста до важливих для них проблем.

Сформульовано основні проблеми, що турбують населення і представимо рекомендації щодо їхнього можливого вирішення:

утворення несанкціонованих звалищ, що відбувається внаслідок недостатньої кількості урн для сміття на вулицях району;

неналежа якість санітарного прибирання території. Найчастіше вулиці прибрані не в повній мірі, під час прибирання були використані хімікати, що псують особисті речі громадян (хімікати, розсипані на вулицях в зимову пору року роз'їдають взуття). Все це може бути пов'язано з нестачею працівників, низькою мотивацією робити свою роботу добре, а так само з неякісними засобами для прибирання;

для поліпшення візуального вигляду району, а також для уникнення антисанітарії, необхідно найняти потрібну кількість персоналу, налагодити систему мотивації співробітників. Так само дворникам необхідно цілий рік якісно чистити вулиці від бруду і льодового покриття, при цьому припинивши використання шкідливих хімікатів;

неякісний ремонт об'єктів благоустрою, в тому числі малих форм на дитячих і спортивних майданчиках, муніципальних меблів (лавочок) тощо. Найчастіше недавно зроблені дитячі майданчики приходять в непридатність, лави в скверах розсихаються від вологи і різниці температур, що несприятливо позначається на зовнішності району і на комфорті проживання громадян.

Встановлено, що в місті Миколаєві досить високий ступінь впорядкованості озелених зон на території житлових масивів і наявність великих озелених міських просторів. Місто бере участь у багатьох програмах і конкурсах, які проводяться на різних

рівнях рівні. Фінансування виділяється в міру можливості. Незважаючи на позитивну динаміку міста у сфері благоустрою, існує ряд проблем, на які потрібно спрямувати зусилля для їх усунення.

У підрозділі 3.2. «Шляхи вдосконалення управління благоустроєм території міста» показано, що реалізація заходів благоустрою та озеленення території, використання і охорони міських елементів благоустрою, розташованих в межах Центрального району міста Миколаєва, дозволить:

- додатково підвищити різноманітність і збагатити архітектурно-художнього вигляду мікрорайону міста;

- залучити нові ідеї до сфери архітектури й реалізації дизайнерських рішень щодо комплексного благоустрою дворових територій;

- забезпечити за рахунок благоустрою та санітарної очистки території скверів, площ, кладовищ і пляжної зони річок Південний Буг та Інгул умови для підвищення рівня комфортності населення;

- створити для громадян всіх вікових груп сприятливий соціальний мікроклімат для відпочинку та дозвілля.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- підвищити рівень благоустрою громадських територій (парків, скверів тощо);

- підвищити рівень благоустрою дворових територій;

- підвищення рівень залученості зацікавлених громадян, організацій до реалізації заходів щодо благоустрою території мікрорайону міста та міста в цілому.

Зроблено висновок: благоустрій міста Миколаєва як важливий екологічний фактор життєвого середовища – є сукупністю міських земель з наявним живим покривом та елементами благоустрою. Для забезпечення ефективності екологічного благополуччя території району актуальним є збереження та покращення рівня озеленення міста, розробка зелених зон міста та зон відпочинку, проведення моніторингу стану благоустрою місті, взаємозв'язок з містянами.

ВИСНОВКИ

Благоустрій міст є однією із актуальних проблем сучасного містобудування. Саме завдяки благоустрою ефективно вирішуємо питання формування сприятливого життєвого середовища із відповідним забезпеченням комфортних умов для всіх видів діяльності населення. Благоустрій міст також включає певний ряд заходів щодо покращення санітарно-гігієнічних умов житлової забудови, транспортного та інженерного обслуговування населення, штучного освітлення міських територій й оснащення їх необхідним обладнанням, оздоровлення міського середовища з допомогою озеленення тощо. Завданням благоустрою міст є формування здорових, доцільних та сприятливих умов для оптимального життя міського населення. Вирішення вказаних завдань все більше потребує вирішення зовнішнього благоустрою, функціонально-просторової структури та предметного обладнання відкритих територій, ландшафтного дизайну. Все гострішими стають проблеми формування екологічно чистих міст, проблеми охорони історичних та культурних пам'яток нашого народу.

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки:

1. Проведений теоретичний аналіз наукової літератури показав, що благоустрій території являє собою комплекс заходів щодо утримання території, а також щодо розташування та проектування об'єктів благоустрою, системно й повно розкрити їхній зміст можливо, на думку більшості як вітчизняних так і зарубіжних дослідників, завдяки характеристиці певних елементів, а саме:

- соціально-економічного призначення благоустрою населених пунктів (місце та роль благоустрою у внутрішній політиці нашої країни);
- раціонального використання та охорони території населених пунктів (роль, котру відіграє благоустрій міст у збереженні земельного фонду держави);
- забезпечення захисту довкілля (роль благоустрою в процесах охорони навколишнього середовища);
- облаштування, підтримки в належному стані й поліпшення населеного пункту (роль благоустрою в збереженні населених пунктів для проживання, роботи та відпочинку);
- задоволення потреб жителів міста, формування та забезпечення сприятливого для проживання середовища (вплив благоустрою на якість функціонування населеного пункту);
- санітарного та епідеміологічного благополуччя населення (вплив благоустрою на умови праці та побуту містян).

До елементів благоустрою території більшість дослідників відносять технічні, конструктивні, планувальні та декоративні засоби, за допомогою яких створюється на території міста привабливе, зручне та безпечне середовище.

2. Всі роботи з благоустрою населених пунктів та озеленення їхньої територій виконуються лише згідно із законодавством. Потрібно узгоджувати кожну дію, орієнтовану на зміну міської території. Крім того, відбувається повільна тенденція щодо забезпечення виконання законодавства з питань благоустрою міст, в частині виконання ОМС обов'язку затверджувати необхідні місцеві нормативно-правові акти. Незважаючи на існування достатньої кількості нормативно-правових та методичних актів для ефективного розроблення місцевих актів й програмних документів щодо сфери благоустрою міст, за остання роки їхня кількість збільшилася на 15-20 %. При цьому забезпеченість місцевими нормативними та правовими актами й програмними документами становить в середньому 80-90 %. Найгіршим є стан щодо розробки та затвердження місцевих нормативно-правових актів й програмних документів на місцевому рівні, що пов'язано із недостатністю необхідних ресурсів для розроблення й прийняття місцевих актів. Встановлено, що відсутність необхідних місцевих нормативно-правових актів й програмних документів не дозволяє забезпечувати сталий розвиток всіх складових елементів благоустрою міст. Також, аналіз вітчизняної нормативно-правової бази щодо питань благоустрою надає можливість стверджувати, що взаємовідносини у сфері благоустрою регулюються на державному рівні й в значній мірі за допомогою норм адміністративного права.

3. Сфера благоустрою відноситься до числа важливих об'єктів сфери управління. Вона характеризується різноманітними видами діяльності та значною різноманітністю надаваних послуг і благ. Розвиток і функціонування сфери благоустрою ускладнюється наявністю низки гострих проблем, до яких відносяться управлінські, майнові, екологічні, фінансові, економіко-організаційні та інші. Також благоустрою міст залежить від обсягів

повноважень владних органів. В окремих випадках владні органи використовують лише певну частину наданих повноважень, не враховуючи при цьому або ігноруючи вимоги інших нормативно-правових актів, котрі регулюють взаємовідносини в тій чи іншій сфері суспільних взаємовідносин. Типовою є ситуація, за якої, території, котрі раніше було відведено під дитячі майданчики, парки або сквери, міська влада починає передавати під забудову житлових будинків, ресторанів або інших споруд. Є очевидним, що за таких умов має місце зацікавленість влади в отриманні прибутку без врахування інтересів населення, котре проживає на місцях забудови. Як наслідок, лише втручання правоохоронних органів призводить до відновлення незаконного використання територій населених пунктів. Управління благоустроєм населених пунктів забезпечується органами виконавчої влади та ОМС, що знаходить вираження і в проведенні робіт з ремонту й утримання об'єктів благоустрою або комплексному благоустрої.

4. Особливостями управління благоустрою Центрального району міста Миколаєва є те, що воно не здійснюється та не сприймається ізольовано від благоустрою міста в цілому й є складовою частиною загальної композиції благоустрою міста. Оскільки благоустрій мікрорайонів міста мають бути взаємопов'язані у відповідності до функціонального призначення кожного із них. Виходячи з цього, нагальними питання управління благоустрою є необхідність правильно компонувати та взаємоузгоджувати розташування різноманітних елементів благоустрою, дотримуватися існуючих вимог та стандартів щодо широти вулиць та доріг, їхнього покриття, наявності водовідводів, озеленення, облаштування прибудинкових зелених смуг, проектування бульварів та набережних, освітлення, розміщення арт-об'єктів тощо. Забезпечення ефективного управління благоустроєм міста потребує правильного нормотворчого підходу, виховання обізнаних та кваліфікованих кадрів, ефективної співпраці з державними органами влади та управління, співпрацею та взаємодією з містянами.

5. У місті Миколаєві досить високий ступінь впорядкованості озелених зон на території житлових масивів і наявність великих озелених міських просторів. Місто бере участь у багатьох програмах і конкурсах, які проводяться на державному та регіональному рівнях. Фінансування виділяється в міру можливості. Незважаючи на позитивну динаміку міста у сфері благоустрою, існує ряд проблем, на які потрібно спрямувати зусилля для їх усунення.

Для найбільшої розмаїтості та розвитку благоустрою та озеленення міста Миколаєва можна виділити наступні пропозиції:

1. Провести конкурс по житловому фонду, який буде проводитися в наступних номінаціях на звання:

1) «Кращий будинок» (серед багатоквартирних житлових будинків і будинків малоповерхової забудови);

2) «Кращий під'їзд» (серед багатоквартирних житлових будинків);

3) «Кращий двір» (серед багатоквартирних житлових будинків і будинків малоповерхової забудови);

4) «Краща дитяча площадка» (по житлових кварталах) – кількість і справність малих архітектурних форм, ігрових елементів.

5) «Краща спортивна площадка» (по житлових кварталах) – наявність і стан спортивних споруд, їх відповідність вимогам спортивних ігор, нормам безпеки.

Крім того перспективними напрямками державного регулювання сфери благоустрою можемо вважати:

- використання принципів сталого розвитку;
- пристосування елементів благоустрою до потреб різних категорій населення;
- посилення вимог щодо наявності, якості та розташування елементів благоустрою в місті;
- встановлення загальноприйнятих вимог щодо сфери благоустрою населених пунктів;
- вдосконалення існуючих підходів щодо розподілу бюджетних коштів на забезпечення функціонування та розвитку сфери благоустрою;
- активно залучати потенційних інвесторів, в тому числі й на умовах приватно-державного партнерства в реалізацію великих інфраструктурних проєктів, орієнтованих на покращення існуючої інженерної інфраструктури та розвиток транспортної системи міста;
- стимулювання розвитку соціальної інфраструктури в нових житлових районах міста та в історичних малоповерхових районах;
- проведення регулярного моніторингу стану благоустрою в місті;
- підготовку та перепідготовку відповідних кадрів для сфери благоустрою;
- підвищення самосвідомості громадян щодо участі в процесах благоустрою та використання таких об'єктів.

Таким чином, комплексний благоустрій міста входить до складу найбільш найважливіших завдань органів місцевого самоврядування міста Миколаєва. Серед найбільш актуальних проблем, вирішити які необхідно в короткостроковій перспективі є благоустрій центральних вулиць і набережної міста.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ

1. Белінська Т. О. Благоустрій території міста: актуальні питання управління. /Т.О. Белінська // Всеукраїнська науково-практична конференція «Могилянські читання – 2019: досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти». Тези. 2019. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили. – С. 63-65.
2. Белінська Т. О., Євтушенко О.Н., Європейський досвід благоустрою міст: можливості для України/О.Н. Євтушенко, Т. О. Белінська // Науково-практична конференція «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС?» Тези. 12 грудня 2019 року м Миколаїв. – С. 136-139.

АНОТАЦІЯ

Белінська Т. О. Управління благоустроєм території міста Миколаєва в умовах децентралізації (на прикладі Центрального району). – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2019.

У межах дослідження визначено історичні особливості виникнення та становлення поняття «благоустрій», «благоустрій населених пунктів», «управління благоустроєм», обґрунтовано світовий досвід функціонування моделей управління благоустроєм населених пунктів, а також перспективи вдосконалення вітчизняної системи управління

сферою благоустрою міст.

Проаналізована організація діяльності з благоустрою територій, дані основні поняття благоустрою територій населених пунктів, визначено правові засади діяльності в сфері благоустрою.

Зроблено аналіз діяльності органів місцевого самоврядування з благоустрою територій, а також розроблені пропозиції щодо її вдосконалення.

Наголошено, що послуги із благоустрою й озеленення міст є однією із актуальних проблем життя не лише нашого міста, але й будь-якого сучасного міста в світі. Встановлено, що завдання благоустрою та озеленення зводяться до створення здорових, зручних і культурних умов життя міського населення.

Запропоновано ряд заходів щодо поліпшення санітарно-гігієнічних умов житлової забудови, озеленення, транспортного та інженерного обслуговування населення, штучного освітлення міських територій, з інженерної підготовки і оснащення територій необхідним обладнанням.

Встановлено, що благоустрій міст нерозривно пов'язаний з містобудуванням і є однією з найважливіших його складових частин, а рівень розвитку благоустрою значно впливає на умови праці та відпочинку населення.

Ключові слова: благоустрій; благоустрій населених пунктів; управління благоустроєм; державне управління; публічне управління; муніципальне управління; муніципальні службовці; органи місцевого самоврядування; озеленення; благоустрій міст.

SUMMARY

Belinskaya T.O. Management of improvement of the territory of the city of Nikolaev in the conditions of decentralization (on the example of the Central district). – Manuscript.

Graduate work for obtaining an educational degree «Master». Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2019.

Within the framework of the study, the historical features of the emergence and formation of the notion of “improvement”, “settlement improvement”, “improvement management” are defined, the world experience of functioning of models of settlement management of settlements is substantiated, as well as the prospects of improvement of the domestic system of management of the sphere of urban improvement.

The organization of land improvement activities is analyzed, the basic concepts of land improvement of settlements are given, the legal bases of activity in the sphere of improvement are defined.

The analysis of the activity of local self-government bodies in the improvement of territories, as well as the proposals for its improvement.

It is emphasized that the services of landscaping and greening of cities is one of the urgent problems of life not only of our city, but of any modern city in the world. It has been established that the tasks of landscaping and landscaping are reduced to creating healthy, comfortable and cultural living conditions for the urban population.

A number of measures are proposed to improve the sanitary and hygienic conditions of housing development, landscaping, transport and engineering services for the population, artificial lighting of urban territories, to prepare and equip the territories with the necessary equipment.

It is established that urban improvement is inextricably linked to urban development and

is one of its most important components, and the level of development of urbanization significantly affects the working conditions and recreation of the population.

Keywords: improvement; improvement of settlements; landscaping management; governance; public administration; municipal administration; municipal employees; local governments; landscaping; improvement of cities.